

Inkliuzinio vertinimo diegimas praktikoje

Visos Europos specialiojo ugdymo plėtros agentūros veikloje dalyvaujančios valstybės pritarė, kad vertinimas inkluzinėje aplinkoje yra raktinė sritis, kurią būtina nagrinėti ir diegti praktikoje, jeigu siekiama plėtoti inkluzinę švietimo sistemą. Yra įrodyta, kad tinkama vertinimo politika ir praktinis jos įgyvendinimas turi lemiamos reikšmės mokinių galimybėms būti įtrauktam į mokyklos bendruomenę ir ugdymosi procesą bendrosiose klasėse arba būti atskirtam nuo kitų mokinių ugdymosi procese.

Vienas iššūkių, su kuriais šiuo metu susiduria Europos valstybės yra sukūrimas mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo sistemos (teisės aktų ir praktinių procedūrų), skatinančių ir motyvuojančių tobulinti ugdymo procesą, o ne būti kliuviniu inkluzinio ugdymo kelyje. Visų valstybių edukologai dirba tobulindami vertinimo politiką, jos diegimo procedūras ir praktiką būtent šitokia linkme.

Šiame aplanke esančios metodinės medžiagos tikslas – suteikti specialistams ir politikos formuotojams vertingų rekomendacijų, įvairaus pobūdžio medžiagos, kurioje yra atskleidžiama, kaip mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimas inkluzinėje aplinkoje galėtų būti diegiamas, o jo rezultatai panaudoti ugdymui tobulinti ir inkluzijai švietime plėtoti.

Visa šiame aplanke esanti metodinė medžiaga buvo parengta vykdant Agentūros inicijuotą projektą „Mokinių specialiųjų poreikių, pasiekimų ir pažangos vertinimas inkluzinėje aplinkoje“. Šiame projekte dalyvavo 25 šalių ekspertai: iš Austrijos, flamanų ir prancūzakalbių Belgijos bendruomenių, Kipro, Čekijos, Danijos, Estijos, Suomijos, Prancūzijos, Vokietijos, Graikijos, Vengrijos, Islandijos, Airijos, Italijos, Latvijos, Lietuvos, Liuksemburgo, Nyderlandų, Norvegijos, Lenkijos, Portugalijos, Ispanijos, Sweden, Šveicarijos ir Jungtinės Karalystės (Anglijos ir Velso).

Pirmajame projekto etape buvo nagrinėjama mokinių vertinimo inkluzinėje aplinkoje politika ir praktika, taikoma įvairiose valstybėse. Šio projekto įgyvendinimo rezultatai pateikti interneto svetainėje:

<http://www.european-agency.org/site/themes/assessment/index.shtml>

Medžiagą sudaro 23 valstybių nacionaliniai raportai apie mokinių pasiekimų ir pažangos, ugdymosi poreikių vertinimo politiką ir praktiką, o taip pat atitinkama statistika ir visą informaciją šiuo klausimu apibendrinantis raportas 19 kalbų.

Pirmojo projekto etapo metu buvo susitarta dėl šio vertinimo inkluzinėje aplinkoje apibrėžimo:

Tai mokinių vertinimo bendrojo lavinimo sistemoje būdas, kai vertinimo reglamentavimas ir diegimas praktikoje maksimaliai padeda tobulinti visų mokinių ugdymąsi. Pagrindinis vertinimo inkluzinėje aplinkoje tikslas yra pasiekti, kad visi su vertinimu susiję teisės aktai ir jų įgyvendinimo procedūros iš tiesų skatintų ir padėtų kiekvienam mokiniui, patiriančiam atskirties grėsmę, neišskiriant turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, sėkmingai įsitraukti į inkluzinio ugdymo procesą ir jame aktyviai dalyvauti.

Vertinimo inkluzinėje aplinkoje diegimas laikomas dideliu iššūkiu ir politikos formuotojams ir specialistams praktikams. Pagrindinis argumentas yra tas, kad vertinimas inkluzinėje aplinkoje turėtų įtakoti ir visus mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo modelius:

Vertinimo inkluzinėje aplinkoje principas – padėti mokyti ir mokytis visus mokinius. Inovatyvios vertinimo inkluzinėje aplinkoje praktikos pavyzdžiai įrodo, kad tai puikus vertinimo modelis, tinkantis kiekvienam mokiniui.

Šiuo vertinimo būdu siekiama mokinių atskirties prevencijos (kiek tai įmanoma), etikečių klijavimo, dėmesį sutelkiant į tokį ugdymo procesą, kuris pagrįstas inkluzinio ugdymo nuostatomis.

Vertinimas inkluzinėje aplinkoje gali būti diegiamas tik parengus tinkamus teisės aktus, pritaikius mokyklos organizacinę struktūrą, remiant mokytojus, kurie darbe vadovaujasi inkluzinio ugdymo samprata.

Agentūros projekto antrajame etape buvo nagrinėjama kaip šis vertinimo būdas gali būti diegiamas praktikoje tyrinėjant tris tarpusavyje susijusias temas: pagalbą mokytojams, mokyklų veiklos organizavimą, metodus ir priemones, padedančias įvairiems dalyviams įsitraukti į mokinių vertinimo procesą.

Medžiaga šiame aplanke atspindi apibendrintus vertinimo inkluzinėje aplinkoje diegimo aspektus ir ją sudaro:

- Rekomendacijos politikams apie vertinimo inkluzinėje aplinkoje diegimo ypatumus;
- Pagrindiniai vertinimo politikos ir praktikos rodikliai;
- Vertinimas dėl ugdymo tobulinimo;
- Esminiai vertinimo inkluzinėje aplinkoje veiksniai.

Visą medžiagą, susijusius paaiškinimus, papildomą informaciją apie kiekvieną šių metodinių dokumentų galima rasti.

Visa informacija apie Agentūros projektą „Mokinių specialiųjų poreikių, pasiekimų ir pažangos vertinimas inkluzinėje aplinkoje“ ir kontaktiniai duomenys ekspertų, dirbusių šiame projekte, yra pateikti:

<http://www.european-agency.org/site/themes/assessment/index.shtml>

Taip pat duomenų bazėje galima rasti informacijos apie mokinių pasiekimų ir pažangos vertinimo modelius, nuorodų į kitas svetaines, portalus, informacijos santraukų ir atsisiųsti iš interneto mokytojams, tyrėjams ar kitiems specialistams naudingos medžiagos:

<http://www.european-agency.org/assessment/resourceguide>

Daugiau informacijos apie Europos specialiojo ugdymo plėtros agentūrą gali suteikti:

Sekretoriatas

Østre Stationsvej 33
DK-5000 Odense C Denmark (Danija)
Tel: + 45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Būstinė Briuselyje

3, Avenue Palmerston
BE-1000 Brussels, Belgium (Belgija)
Tel: + 32 2 280 33 59
brussels.office@european-agency.org

www.european-agency.org